

Brusel 18. listopadu 2022
(OR. en)

14588/22

SOC 621
EMPL 424
GENDER 182
ECOFIN 1142

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	14036/22
Předmět:	Návrh závěrů Rady o genderové rovnosti v narušených ekonomikách: zaměření na mladou generaci – <i>schválení</i>

1. Delegace naleznou v příloze návrh závěrů Rady o genderové rovnosti v narušených ekonomikách: zaměření na mladou generaci, který připravilo předsednictví.
2. Závěry vycházejí z politické zprávy vypracované Evropským institutem pro rovnost žen a mužů (EIGE) s názvem „Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic“ (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*), který je uveden v dodatku 1 k tomuto dokumentu.
3. Návrh závěrů byl projednán na třech zasedáních¹ Pracovní skupiny pro sociální otázky. V návaznosti na neformální písemnou konzultaci² dosáhla pracovní skupina dohody na znění závěrů uvedeném v příloze tohoto dokumentu³.

¹ 10. a 28. října a 10. listopadu 2022.

² Viz dokument WK 15495/22.

³ Odstavce byly přečíslovány v souladu s novým pořadím.

4. Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby:

- vzal na vědomí politickou zprávu vypracovanou institutem EIGE, která je uvedena v dodatku 1 k tomuto dokumentu;
 - potvrdil dohodu, již bylo dosaženo ohledně návrhu závěrů ve znění uvedeném v příloze; a
 - předložil návrh závěrů uvedený v příloze ke schválení na zasedání Rady pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele, které se koná dne 8. prosince 2022.
-

Genderová rovnost v narušených ekonomikách: zaměření na mladou generaci

Návrh závěrů Rady

UZNÁVAJÍC, ŽE

1. Evropa prožívá neklidné období. Od roku 2019, kdy Rada schválila závěry nazvané „Ekonomiky založené na genderové rovnosti v EU: další postup“ se v důsledku pandemie COVID-19 a útočné války Ruska vůči Ukrajině objevily nebo vyostřily závažné socioekonomické výzvy doprovázené vysokou inflací, jež způsobuje vyšší životní náklady, rostoucí energetickou chudobou způsobenou vysokými cenami paliv, krizí v oblasti bydlení a vážnými suchy, přírodními požáry a povodněmi v důsledku změny klimatu. Každý z těchto problémů bude mít i nadále značný nepříznivý dopad na život lidí v Evropě, zejména mladých a budoucích generací. Všechny uvedené výzvy mají zřetelný genderový rozměr.
2. Genderová rovnost a lidská práva jsou jádrem evropských hodnot. Rovnost žen a mužů je základní zásadou Evropské unie zakotvenou ve Smlouvách a uznanou v Listině základních práv, již by členské státy měly respektovat při úsilí zaměřeném na prevenci, řešení a monitorování genderových nerovností, a to i pokud jde o rozdělení rizik a přínosů vyplývajících z celkového sociálního a hospodářského vývoje.

3. Rok 2022 je Evropským rokem mládeže a v této souvislosti byla v říjnu 2022 uspořádána konference s názvem „The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy“ (*Evropa zítřka: genderová rovnost a ekonomika*) s cílem nabídnout prostor, v němž by občané, zejména mladí lidé, mohli diskutovat o budoucnosti Evropy a poskytnout podněty pro účely budoucích politik EU. Zajistit, aby mladí lidé měli možnost se vyjádřit, a podporovat jejich rovnocenné zapojení do politických a koncepčních procesů v souladu se všemi příslušnými cíli strategie EU pro mládež na období let 2019–2027 a s náležitým ohledem na příslušné evropské cíle v oblasti mládeže má zásadní význam pro pokrok při dosahování Unie rovnosti a pro odstraňování genderových nerovností, které se v důsledku aktuálního socioekonomického vývoje prohloubily,

BEROUC NA VĚDOMÍ

4. Studii Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) nazvanou „Gender Equality and Socio-Economic Impact of the COVID-19 pandemic“ (*Genderová rovnost a socioekonomické dopady pandemie COVID-19*), vydanou dne 26. května 2021.
5. Politickou zprávu EIGE s názvem „Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic“ (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*), vydanou dne 4. října 2022.
6. Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) s názvem „Genderová rovnost“, přijaté dne 13. července 2022.
7. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině.
8. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. února 2022 o posílení postavení evropské mládeže: zaměstnanost a sociální oživení po pandemii.

9. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. ledna 2021 o přístupu k důstojnému a dostupnému bydlení pro všechny.
10. Výsledky konference na vysoké úrovni nazvané „The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy“ (*Evropa zítřka: rovnost žen a mužů a ekonomika*), která se konala v Praze ve dnech 3. a 4. října 2022 a během níž se zdůrazňovalo, že v souvislosti s novými skutečnostmi, jako je útočná válka Ruska vůči Ukrajině, krize v oblasti bydlení a energetická chudoba, je třeba chránit a prosazovat genderovou rovnost, stejně jako je třeba řešit výzvy, jimž mladí lidé v současné době čelí, s cílem dosáhnout v budoucnosti Unie rovnosti.
11. Výsledky konference na vysoké úrovni nazvané „Tackling energy poverty: EU approach & sharing best practices“ (*Řešení energetické chudoby: přístup EU a sdílení osvědčených postupů*), která se konala v Praze dne 24. října 2022 a během níž se zdůrazňovalo, že v souvislosti s energetickou chudobou je důležité řešit situaci žen ve zranitelném postavení, zejména matek samoživitelek a seniorek,

VZHLEDEM K TOMU, ŽE

12. Hospodářské oživení po pandemii sice začalo, zatím však nebylo završeno. Omezení proti šíření pandemie, která byla zavedena na jaře 2020 a později, způsobila pokles ekonomické aktivity. Cestu k oživení, jež byla vytyčena v létě téhož roku, ztěžuje řada faktorů, mimo jiné růst cen mnoha komodit, narušení globálních dodavatelských řetězců, inflační tlaky a nové vlny pandemie COVID-19, jež v mnoha zemích vedly k opětovnému zavedení omezení.

13. Pandemie vyvolala diskusi o tom, jak zajistit oživení, které bude zohledňovat genderové aspekty. Nástroj pro oživení a odolnost představuje v tomto kontextu jedinečnou příležitost, jak nasměrovat mimořádné zdroje na opatření přispívající k genderové rovnosti. Této příležitosti však nebylo vždy dostatečně využito, neboť hledisko genderové rovnosti se v národních plánech pro oživení a odolnost často nezohledňuje v dostatečné míře a k řešení specifických potřeb žen bylo přijato jen velmi málo opatření. Úkol zajistit oživení, které zohledňuje genderové aspekty, je nyní ještě naléhavější vzhledem k dalším socioekonomickým výzvám, které se objevily.
14. Vůči hospodářským dopadům krize COVID-19 jsou obzvláště zranitelné mladé ženy a muži. Vzhledem k tomu, že mladí lidé často pracují na dobu určitou či částečný úvazek nebo v odvětvích vyznačujících se intenzivními kontakty, je u nich větší pravděpodobnost, že budou propuštěni nebo jim bude zkrácena pracovní doba. Mladí lidé se navíc často účastní neplacených stáží. Zatímco v mnoha členských státech se mladí muži v současné době průběžně znovu vracejí na trh práce, mladé ženy se potýkají s dlouhodobější nezaměstnaností⁴. Současné výzvy ještě více zatěžují mladé ženy a muže a dále zvyšují riziko, že dnešní mladá generace se bude mít méně dobře než předchozí generace.

⁴ EIGE (2022). „Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic“ (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*). Politická zpráva.

15. Ačkoli byly ženy více zastoupeny v odvětvích, která byla během pandemie ztrátou pracovních míst zasažena méně, jako je vzdělávání a zdravotnictví, celkově zaznamenaly vyšší pokles celkového počtu skutečně odpracovaných hodin než muži⁵. Kromě toho během pandemie ve srovnání s předchozí situací méně žen uvádělo, že o pečovatelské povinnosti se rovnoměrně dělí se svými partnery, a více žen uvádělo, že musí převzít podstatnou část neplacené pečovatelské práce. Pandemie tak prohloubila stávající genderové nerovnosti tím, že v soukromé sféře udržovala tradiční genderové role, přičemž mladé ženy zastávaly nejen většinu péče o děti a domácích prací, ale také úkoly spojené s domácím vzděláváním. Skutečnost, že ženy trávily více času pečovatelskými povinnostmi na úkor placených pracovních příležitostí a volného času, měla významný nepříznivý dopad na rovnováhu mezi jejich pracovním a soukromým životem, na jejich duševní zdraví a celkovou osobní pohodu i na jejich ekonomickou nezávislost. To platí zejména pro ženy s malými dětmi.

⁵ EIGE (2022). „Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic“ (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*). Politická zpráva.

16. Pandemie COVID-19 si vyžádala, aby mnozí Evropané přizpůsobili své pracovní návyky a přijali svět online a přizpůsobili se tak postupům práce na dálku. Došlo rovněž k rozsáhlejšímu využívání pružných forem práce, jako je nestandardní pracovní doba. Mnoho lidí muselo skloubit práci z domova s péčí o své rodinné příslušníky. Na ženy připadla mimořádná zátěž spojená s tím, že musely přizpůsobit svůj pracovní režim a současně plnit dodatečné pečovatelské úlohy, čímž se prohloubily stávající nerovnosti. Matky uváděly, že během období omezení volného pohybu osob byly v práci vyrušovány o 50 % častěji než otci⁶. Pokud jde o chudé a ekonomicky marginalizované rodiny, pandemie nepříznivě ovlivnila jak možnosti zaměstnání, tak přístup dětí ke vzdělávání. Pokračování a další zavádění práce na dálku a hybridní práce v Evropě po pandemii bude záviset na široké škále faktorů, včetně jejího dopadu na produktivitu, organizaci práce a pracovní podmínky. Předpokládáme-li však, že práce na dálku bude existovat i nadále, je třeba naléhavě řešit nové výzvy, které přináší pro genderovou rovnost, a zajistit právo pracovníků odpojit se a nezapojovat se v čase mimo pracovní dobu do elektronické komunikace související se zaměstnáním. Je třeba předejít tomu, aby se práce na dálku stala alternativou ke kancelářské práci pouze pro ženy, jelikož by se tím posílily stereotypy a diskriminační praktiky. Pokud by naopak práce na dálku bylo náležitě využíváno, mohla by usnadnit rovnoměrné rozdělení placené práce a neplacené pečovatelské práce mezi ženy a muže. Rovný přístup ke konektivitě a digitálním technologiím by navíc mohl pomoci překlenout propast v digitálních dovednostech. Důležité je rovněž vyměňovat si osvědčené postupy v oblasti prosazování genderové rovnosti v kontextu práce na dálku.

⁶ EIGE (2021). „Gender Equality and the socio-economic impact of COVID-19 pandemic“ (*Genderová rovnost a socioekonomické dopady pandemie COVID-19*).

17. Při práci z domova mohou být ženy více vystaveny domácímu násilí a jiným formám násilí v práci, včetně genderově podmíněného násilí, obtěžování a zneužívání na internetu. Je nezbytné rovněž řešit tato zvýšená rizika násilí spojená s prací na dálku.
18. Útočná válka Ruska vůči Ukrajině způsobila v Evropě eskalující humanitární krizi, kdy z Ukrajiny uprchlo více než 7,4 milionu lidí⁷ a dalších 7 milionů osob bylo vnitřně vysídleno v rámci Ukrajiny⁸. Ženy a děti představují 90 % osob prchajících před krizí⁹.
19. I po udělení dočasné ochrany v EU se mnoho osob, které uprchly z Ukrajiny, zvláště pak ukrajinské ženy a dívky, stále potýká s mnoha různými překážkami, mimo jiné se jedná o nedostatek bydlení, omezený přístup k odborné přípravě a jazykovým kurzům, obtíže při vstupu na trh práce, nedostatek předškolního vzdělávání a péče a nedostatečný přístup ke zdravotní péči. Navíc jsou zejména mladé ženy a dívky zranitelné vůči sexuálnímu a genderově podmíněnému násilí a obchodování s lidmi. Je nezbytné vrátit do života osob, které opustily Ukrajinu, stabilitu, mimo jiné zajištěním spravedlivého zaměstnání pro dospělé a kvalitní péče a vzdělávání pro mladé lidi a děti, včetně předškolního vzdělávání a péče, a přístupu ke kultuře, jakož i poskytováním ochrany před vykořisťováním, obchodováním s lidmi a násilím. Tato ochrana je obzvláště důležitá pro ukrajinské ženy a děti, které žijí v různých typech dočasného ubytování, kde může být jejich zranitelnost zneužita.

⁷ OSN (2022). Operational Data Portal / Ukraine Refugee Situation (*Operativní datový portál o situaci ukrajinských uprchlíků*).

⁸ OSN (2022). UNHCR / Ukraine: Internally Displaced Persons (IDP) (*UNHCR/Ukrajina: Vnitřně vysídlené osoby*).

⁹ OSN (2022). UNHCR / Ukraine Emergency (UNHCR / Mimořádná situace na Ukrajině).

20. Útočná válka Ruska vůči Ukrajině výrazně zhoršila hospodářský výhled a zastavila probíhající křehké oživení. Prudký nárůst cen komodit, který zvyšuje inflační tlaky a omezuje příjmy a výdaje, představuje obrovskou zátěž pro životní podmínky lidí v celé Evropské unii. Příchod milionů osob vysídlených z Ukrajiny, z nichž většina jsou ženy a děti, navíc představuje další výzvu pro evropské ekonomiky, které jsou již zatíženy nedávnými událostmi.
21. V důsledku již existujících strukturálních genderových nerovností dopadá současná hospodářská situace na muže a ženy odlišně. U mladých žen je oproti mladým mužům téměř dvakrát vyšší pravděpodobnost, že stráví více než čtyři hodiny denně povinnostmi a úkoly souvisejícími s péčí o děti¹⁰. Nerovnost v oblasti neplacené pečovatelské práce není posilována jen genderovými stereotypy a někdy nedostatečnými politikami v oblasti předškolního vzdělávání a péče a pracovního volna, ale také skutečností, že ženy vydělávají v průměru méně než muži, což vede rodiny k tomu, aby zachovávaly model, v němž je muž hlavním živitelem a žena vykonává většinu domácích prací. V důsledku toho, že ženy vykonávají větší část pečovatelských povinností, zůstává mnoho mladých žen po dokončení vzdělávání mimo trh práce nebo přeruší pracovní dráhu již v rané fázi. U žen je ve srovnání s muži také vyšší pravděpodobnost, že budou pracovat na částečný úvazek nebo budou mít pružné či atypické pracovní smlouvy. Skutečnost, že ženy vykonávají neúměrný podíl neplacené pečovatelské práce, je hlavní příčinou genderových nerovností v odměňování a důchodech, jakož i vyššího rizika chudoby nebo sociálního vyloučení žen.

¹⁰ EIGE (2022). „Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic“ (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*). Politická zpráva.

22. Evropa čelí krizi v oblasti bydlení. Již před pandemií COVID-19 se náklady na bydlení výrazně zvyšovaly. V období od roku 2010 do prvního čtvrtletí roku 2022 se v EU nájemné zvýšilo o 17 % a ceny bytových nemovitostí o 45 %¹¹. Vyšší náklady na bydlení, zejména u malých bytových jednotek, mají obzvláště nepříznivý dopad na mladou generaci. Z důvodu nedostatečných úspor a nízkých příjmů nejsou mladí lidé schopni investovat do vlastních nemovitostí, jež by jim do budoucna zajistily finanční, fyzickou a emocionální stabilitu. Mnoho mladých lidí odchází na trh práce do velkých měst, a proto do značné míry závisí na přístupu na trh s nájemním bydlením a na mobilitě. Vzhledem ke zvýšení nákladů na bydlení mnozí mladí lidé nadále žijí s rodiči¹², nebo jsou nuceni ke sdílenému bydlení po dobu delší, než by si přáli, a často žijí ve stísněných podmínkách. Mladé ženy, zejména samoživitelky a ženy cizího původu včetně žen vysídlených z Ukrajiny, se mohou ocitnout v obzvláště zranitelné situaci, částečně i z toho důvodu, že se v souvislosti s přístupem k bydlení mohou setkat se specifickými formami diskriminace a zneužívání.

¹¹ Eurostat (2021). „One in five people in the EU at risk of poverty or social exclusion“ (*Každý pátý obyvatel EU je ohrožen chudobou nebo sociálním vyloučením*).

¹² V roce 2019 uvádělo 80 % mladých lidí ve věku 18–24 let jako hlavní možnost bydlení domácnost rodičů.

23. Vysoká inflace, pandemie COVID-19 a útočná válka Ruska vůči Ukrajině přispěly ke zvýšení životních nákladů, včetně cen zboží a služeb, energií a bydlení. Závislost Evropy na ruském zemním plynu a jeho omezené dodávky vedly k výraznému zvýšení cen energií, přičemž zranitelné osoby zůstaly opomenuty. Již v roce 2020 nebylo 8 % obyvatel EU schopno dostatečně vytápět své domovy¹³. Energetická chudoba je důsledkem kombinace nízkých příjmů, vysokých cen energií a nízké energetické účinnosti, zejména budov, a postihuje více ženy než muže. Kvůli příjmovým nerovnostem mají ženy nižší disponibilní příjem, z něhož by mohly pokrýt vysoké náklady na energie, a řada z nich žije v nemovitostech s nedostatečnou izolací a nízkou energetickou účinností. Náklady na energie jsou mimořádnou výzvou pro ženy v důchodovém věku, které žijí v jednočlenných domácnostech. Kromě toho mají ženy ve srovnání s muži odlišné vzorce spotřeby energie¹⁴. Starší ženy a ženy, které jsou nezaměstnané, obvykle tráví více času doma, což má rovněž dopad na jejich energetickou spotřebu. V neposlední řadě jsou si ženy více vědomy nadměrné spotřeby a jsou ochotnější změnit v době krize své spotřební návyky. Jsou však nadále nedostatečně zastoupeny v odvětví energetiky a ve vzdělávání a výzkumu v oblasti energetiky, což jim znemožňuje podílet se na rozhodování v této oblasti.

¹³ Evropská komise (2022). „Energy poverty in the EU“ (*Energetická chudoba v EU*).

¹⁴ Evropský parlament (2019). „Women, Gender Equality and the Energy Transition in the EU“ (*Ženy, genderová rovnost a transformace energetiky v EU*): studie vypracovaná na žádost výboru FEMM.

Evropský parlament (2017). „Gender perspective on access to energy in the EU“ (*Genderové hledisko při přístupu k energii v EU*): studie pro výbor FEMM.

24. Ačkoli je chudoba nebo sociální vyloučení rozšířeným jevem¹⁵, jedná se o jev vysoce feminizovaný, a ženy jsou tedy postiženy více než muži. Kromě toho je chudobou nebo sociálním vyloučením ohrožen významný podíl rodin s jedním rodičem, přičemž v téměř 85 % monoparentálních rodin je v EU tímto rodičem právě žena¹⁶. Mladé ženy a muži byli v celé EU obzvláště zranitelní vůči hospodářským důsledkům pandemie COVID-19, přičemž mladé ženy čelily vyššímu riziku chudoby nebo sociálního vyloučení a materiální deprivace než mladí muži¹⁷. Kromě toho se mladé ženy při vstupu na trh práce a účasti na něm potýkají s genderovými překážkami a stereotypy, což není jen bezprostřední problém, ale má dlouhodobé důsledky, neboť prohlubuje rozdíly v odměňování a ve výši důchodů žen a mužů a omezuje příležitosti žen po celý jejich život.
25. V situaci stupňujících se dopadů změny klimatu, útočné války Ruska vůči Ukrajině a závislosti Evropy na ruském zemním plynu a jeho omezených dodávek se úkol uskutečnit ekologickou transformaci stal naléhavějším než kdykoli předtím. Bez odpovídajících doprovodných politik však během ekologické transformace mohou zůstat opomenuty určité skupiny obyvatel, mimo jiné mladé ženy a muži. Politiky a právní rámec týkající se spravedlivé ekologické transformace by měly zohledňovat potřeby mladé generace a genderové aspekty. V procesu tvorby politik v rámci EU i v širším kontextu by rovněž měly být smysluplně a skutečně zohledňovány názory mladých lidí, a to tím spíše, že změna klimatu a rostoucí náklady na energie jsou celosvětovým problémem a mají obzvláště nepříznivý dopad na mladé ženy i na budoucí generace. Mladé ženy a muži musí získat dovednosti a kompetence, které jim umožní hrát svou úlohu v ekologické a digitální transformaci a využít příležitostí, jež nabízí.

¹⁵ V roce 2021 byl každý pátý obyvatel EU ohrožen chudobou nebo sociálním vyloučením. Další informace viz Eurostat (2022). „Living conditions in Europe - poverty and social exclusion“ (*Životní podmínky v Evropě – chudoba a sociální vyloučení*).

¹⁶ EIGE (2016). „Poverty, gender and lone parents in the EU“ (Chudoba, gender a rodiče samoživitelé v EU).

¹⁷ EIGE (2022). „Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic“ (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*). Politická zpráva.
Eurostat (2022). „Material and social deprivation rate by age and sex“ (*Míra materiální a sociální deprivace podle věku a pohlaví*).

26. Důležité je zajistit, aby přechod Unie ke klimaticky neutrálnímu a environmentálně udržitelnému hospodářství do roku 2050 byl spravedlivý a nikdo nezůstal opomenut. Občanská společnost, a zejména mladí lidé vyzvali k ambicióznějším opatřením v boji proti změně klimatu a k tomu, aby byla zohledněna větší zranitelnost mladé generace a žen vůči nepříznivým dopadům změny klimatu. Proto je v této souvislosti důležité, aby byla respektována a prosazována genderová rovnost, posílení postavení všech žen a dívek a mezigenerační spravedlivost. Investice do zelené a digitální ekonomiky a sociálních služeb mají potenciál vytvářet další pracovní místa pro mladé lidi. Vzhledem k již existujícím genderovým nerovnostem a stereotypům však tyto přínosy nejsou pro ženy a muže stejné. Mladí muži by z cílených investic do digitalizace a zelené ekonomiky mohli mít větší přínos než mladé ženy, pokud-li přijata rozhodná opatření k zajištění toho, aby se ženy plně zapojily do iniciativ v oblasti spravedlivé transformace¹⁸. Pracovní podmínky v pečovatelském sektoru jsou navíc často nejisté a je třeba je zlepšit.

¹⁸ Mezinárodní organizace práce (2022). „Global Employment Trends for Youth 2022: Europe and Central Asia“ (*Světové trendy zaměstnanosti mladých lidí 2022: Evropa a Střední Asie*).

27. Skutečnost, že reakce na pandemii COVID-19 urychlily digitální transformaci, představuje pro genderovou rovnost jak příležitost, tak výzvu. Ve světě práce dojde v budoucnosti ke zvýšení poptávky po technologických odbornících, jako jsou počítačovní inženýři a specialisté v oblasti IKT¹⁹. Ve vzdělávání a v povoláních v oblasti IKT však přetrvává zřetelná genderová segregace, kterou je třeba se zabývat. Tato digitální propast může být dále prohlubována genderovými stereotypy, jež v rámci některých nástrojů a procesů umělé inteligence často nejsou zohledňovány. Vzhledem k tomu, že je zapotřebí, aby oživení po pandemii probíhalo v souladu s ekologickou a digitální transformací, v budoucnosti budou v ekonomice hrát stále důležitější úlohu kompetence v oblasti STEM²⁰. Na podporu rovného začlenění žen na trhu práce budoucnosti je proto třeba probouzet zájem dívek o obory v oblasti STEM, bojovat proti genderovým stereotypům a odstraňovat tzv. skleněný strop. Kromě toho jsou zapotřebí cílená opatření, programy rozvoje a profesní poradenství bez genderových stereotypů, které pomohou přilákat a udržet dívky a mladé ženy v profesní dráze související s obory STEM a povzbudit chlapce a muže k tomu, aby se zapojili do pečovatelského odvětví a do odvětví vzdělávání, zdravotnictví a sociálního zabezpečení. Aby bylo možné bojovat proti genderovým stereotypům a umožnit ženám, zejména mladým ženám, přístup na trh práce, je třeba se zaměřit také na práci s muži v otázkách, jako je úloha mužů jako pečovatelských a prevence genderově podmíněného násilí.
28. Ženy a dívky nejsou homogenní skupinou. Jejich realita se liší v závislosti na řadě faktorů, jako je rasa, barva pleti, etnický nebo sociální původ, genetické rysy, jazyk, vzdělání, socioekonomický status, náboženské vyznání nebo přesvědčení, politické či jiné názory, příslušnost k národnostní menšině, majetek, původ, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientace, které společně určují jejich příležitosti a konkrétní výzvy. Je tudíž třeba vzít v úvahu intersekcionalitu, neboť se v různé míře dotýká různých skupin mladých lidí.

¹⁹ Informační a komunikační technologie.

²⁰ Přírodní vědy, technologie, inženýrství a matematika.

29. Tyto závěry navazují na předchozí práci a na politické závazky Evropského parlamentu, Rady, Komise a příslušných zúčastněných stran v této oblasti, včetně dokumentů uvedených v příloze,

RADA EVROPSKÉ UNIE

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, aby v souladu se svými příslušnými pravomocemi, s přihlédnutím k vnitrostátním okolnostem a při současném respektování úlohy a nezávislosti sociálních partnerů:

30. Zajistily, aby po celou dobu provádění plánů pro oživení a odolnost byla důkladně zohledňována a prosazována genderová rovnost a rovné příležitosti pro všechny.
31. Rozvíjely vládní činnost směřující k vypracování vnitrostátních opatření pro řešení krizí, která budou komplexní a participativní, budou zohledňovat genderové aspekty a zapojí ženy i muže, včetně zástupců organizací pro práva žen, mládežnických organizací a zranitelných skupin obyvatel.
32. Při podpoře osob, zejména žen a dívek, které byly vysídleny z Ukrajiny a jiných částí světa, a při přijímání opatření k obnovení jejich životní stability a k zajištění jejich plné integrace na trh práce a do společnosti prosazovaly začleňování genderového hlediska a hlediska mládeže, zejména prostřednictvím:
- a. jejich ochrany před vykořisťováním, obchodováním s lidmi, pohlavním zneužíváním a genderově podmíněným násilím a obtěžováním a podporou obětí násilí;
 - b. zajištění spravedlivého přístupu k zaměstnání, odbornému vzdělávání a přípravě a vzdělávání dospělých a spravedlivého zacházení v těchto oblastech, jakož i přístupu dětí k předškolnímu vzdělávání a péči a školnímu vzdělávání;
 - c. pružné reakce na zvýšenou poptávku po zařízeních předškolního vzdělávání a péče a
 - d. ochrany jejich mezinárodně uznávaných lidských práv.

33. Na podporu začleňování migrantů v souladu s potřebami určenými na vnitrostátní a regionální úrovni v plné míře využívaly fondy EU, jako je Azylový a migrační fond, Evropský sociální fond plus, Evropský fond pro regionální rozvoj, Erasmus+ a Evropský sbor solidarity, a věnovaly zvláštní pozornost potřebám žen a dívek.
34. Usnadňovaly účast žen na trhu práce, zejména větším zapojením mužů do pečovatelských povinností a přístupností, cenovou dostupností a kvalitou služeb předškolního vzdělávání a péče pro děti a pečovatelských služeb pro starší osoby a osoby se zdravotním postižením, lepším sladěním pečovatelských a pracovních povinností a podporou rovnoměrného sdílení neplacené pečovatelské práce mezi ženami a muži.
35. Prosazovaly lepší povědomí o potřebě rovnoměrného rozdělení neplacených pečovatelských povinností a domácích prací mezi ženy a muže a lepší porozumění této potřebě, což je předpokladem genderové rovnosti, a navrhly a zavedly rámec na podporu rovnoměrného sdílení placené práce a neplacených pečovatelských činností mezi ženami a muži, včetně opatření ke sladění pracovního, rodinného a soukromého života.
36. Bojovaly proti horizontální i vertikální genderové segregaci na trhu práce a ve vzdělávání a výzkumu, zejména v souvislosti s ekologickou a digitální transformací.
37. Pokračovaly v provádění účinných opatření k řešení horizontální segregace ve vzdělávání, odborné přípravě a povoláních na všech úrovních. Zejména aktivně prosazovaly rovný přístup žen a dívek k IKT a v této souvislosti se zabývaly všemi formami genderových rozdílů, mimo jiné zlepšováním digitálních dovedností žen a dívek a podporou žen, které si zvolily profesní dráhu v oblasti IKT, s cílem podporovat je, aby v odvětví IKT setrvaly.

38. Podporovaly opatření k řešení a prevenci zvýšeného rizika genderově podmíněného násilí, včetně partnerského a domácího násilí.
39. Prosazovaly začleňování genderového hlediska a hlediska mládeže do koncipování, provádění a hodnocení opatření přijatých k řešení hospodářské krize, a to ve všech odvětvích a na základě aktuálních údajů. Při koncipování, provádění a hodnocení těchto opatření posílily spolupráci s občanskou společností, sociálními partnery a organizacemi pro práva žen, jakož i s mládežnickými organizacemi a akademickou obcí.
40. Poskytovaly podporu, včetně finanční podpory, organizacím občanské společnosti, které prosazují genderovou rovnost, zejména organizacím pro práva žen, neboť byly těžce zasaženy celosvětovou hospodářskou krizí a v důsledku krize roste poptávka po službách, které poskytují.

VYZÝVÁ EVROPSKOU KOMISI A ČLENSKÉ STÁTY, aby v souladu se svými příslušnými pravomocemi, s přihlédnutím k vnitrostátním okolnostem členských států a při současném respektování úlohy a nezávislosti sociálních partnerů:

41. Podporovaly mezigenerační solidaritu a zajistily, aby provádění politik na podporu oživení po pandemii zohledňovalo věk i genderové aspekty. Věnovaly další pozornost zajištění toho, aby při provádění těchto politik byly v plné míře zohledněny specifické potřeby nejzranitelnějších skupin obyvatel.
42. Zajistily, aby humanitární pomoc Ukrajině zohledňovala genderové aspekty a řešila potřeby žen, mužů, dívek a chlapců ve zranitelném postavení, jakož i všech různých skupin obyvatel ohrožených marginalizací, mimo jiné etnických menšin, jako je romská komunita, LGBTI osob, starších osob, osob se zdravotním postižením a náboženských menšin.

43. Prosazovaly vzdělávání, odbornou přípravu a zaměstnanost mladých lidí, zejména žen, v oblasti inovativních ekologických a digitálních technologií.
44. Podporovaly smysluplný dialog s mladou generací a prosazovaly genderově vyváženou a aktivní účast mladých lidí na tvorbě politik a rozhodování na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni a ve všech příslušných oblastech politik Unie. Zvláštní pozornost by měla být věnována zvýšení rovného a smysluplného zapojení dívek a žen do tvorby politik a rozhodování.
45. Podporovaly začleňování genderového hlediska a hlediska mládeže do veškerého výzkumu, rozhodnutí a politik souvisejících s digitální a ekologickou transformací.
46. Shromažďovaly a šířily údaje rozčleněné podle věku a pohlaví, zejména údaje o energetické chudobě, a podporovaly začleňování genderového hlediska do všech politik souvisejících s energetickou chudobou.

VYZÝVÁ EVROPSKOU KOMISI, ABY:

47. Při hodnocení provádění Nástroje pro oživení a odolnost věnovala zvláštní pozornost tomu, jak byly zohledněny cíle genderové rovnosti a rovných příležitostí pro všechny, jakož i začleňování těchto cílů v rámci národních plánů pro oživení a odolnost a jejich provádění.

Referenční dokumenty

1. EU – interinstitucionální akty

Evropský pilíř sociálních práv

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_cs.pdf

2. Právní předpisy EU

Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ (*Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22*)

Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (*Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16*)

Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (*Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12*)

Směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování (*Úř. věst. L 373, 21.12.2004, s. 37*)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (přepracované znění) (*Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23*)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (*Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79*)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (*Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17*)

3. Rada

Usnesení Rady Evropské unie a zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, o rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže: strategie Evropské unie pro mládež na období let 2019–2027 (*Úř. věst. C 456, 18.12.2018, s. 1*)

Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi a o nahrazení doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi (*Úř. věst. C 372, 4.11.2020, s. 1*)

Doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží (*Úř. věst. C 88, 27.3.2014, s. 1*)

Doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (*Úř. věst. L 223, 14.6.2021, s. 14*)

Doporučení Rady ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu (*Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 35*)

Všechny závěry Rady o genderové rovnosti a dalších relevantních tématech, zejména včetně těchto:

- závěry Rady s názvem „Směrem k inkluzivnějším trhům práce“ (7017/15)
- závěry Rady o posilování dovedností žen a mužů na trhu práce EU (6889/17)
- závěry Rady o posílených opatřeních s cílem snížit horizontální genderovou segregaci v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti (15468/17)
- závěry Rady o odstraňování rozdílů v odměňování žen a mužů: klíčové politiky a opatření (10349/19)
- závěry Rady o ekonomice blahobytu (13432/19)
- závěry Rady s názvem „Ekonomiky založené na genderové rovnosti v EU: další postup: hodnocení po 25 letech provádění Pekingské akční platformy (14938/19)
- závěry Rady o boji proti rozdílům v odměňování žen a mužů: ocenění a rozdělení placené práce a neplacené pečovatelské práce (13584/20)
- závěry Rady o práci na dálku (9747/21)
- závěry Rady o socioekonomických dopadech krize COVID-19 na genderovou rovnost (8884/21)
- závěry Rady o dopadu umělé inteligence na genderovou rovnost na trhu práce (14750/21)

4. Evropská rada

Portské prohlášení, podepsané hlavami států a předsedy vlád dne 8. května 2021

<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

5. Trojice předsednictví

Prohlášení trojice předsednictví o genderové rovnosti, podepsané Francií, Českou republikou a Švédskem (leden 2022)

6. Evropská komise

Strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi (8090/21)

Evropská strategie v oblasti péče (COM(2022) 440 final)

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě: Zpráva o přezkumu provádění Nástroje pro oživení a odolnost (COM(2022) 383 final) Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027 (COM(2020) 758 final)

2022 Report on gender equality in the EU (*Zpráva o rovnosti žen a mužů v EU 2022*) (7006/1/22 REV 1)

Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 (6678/20) (číslo dokumentu Komise: COM(2020) 152 final)

Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Energy Poverty in the EU (*Energetická chudoba v EU*)

https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumer-rights/energy-poverty_cs

Women in the digital age (*Ženy v digitálním věku*), 2018

Women in the digital age (*Ženy v digitálním věku*) – Úřad pro publikace EU (europa.eu)

7. Evropský parlament

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. dubna 2022 o ochraně EU poskytované dětem a mladým lidem prchajícím před válkou na Ukrajině (2022/2618(RSP))

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. února 2022 o posílení postavení evropské mládeže: zaměstnanost a sociální oživení po pandemii (2021/2952(RSP))

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. ledna 2021 o přístupu k důstojnému a dostupnému bydlení pro všechny (2019/2187(INI))

Gender perspective on access to energy in the EU (*Genderové hledisko při přístupu k energii v EU*): studie vypracovaná pro výbor FEMM

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU\(2017\)596816_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU(2017)596816_EN.pdf)

Women, Gender Equality and the Energy Transition in the EU (*Ženy, genderová rovnost a transformace energetiky v EU*): studie vypracovaná na žádost výboru FEMM

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU\(2019\)608867_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU(2019)608867_EN.pdf)

8. Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE)

Gender Equality and the socio-economic impact of COVID-19 (*Genderová rovnost a socioekonomické dopady krize COVID-19*) (26. května 2021)

<https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>

„Gender and energy“ (*Gender a energie*)

<https://eige.europa.eu/publications/gender-and-energy>

Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic (*Mladé ženy a muži v období po pandemii COVID-19*). Politická zpráva (4. října 2022)

<https://eige.europa.eu/publications/young-women-and-men-aftermath-covid-19-pandemic>

Poverty, gender and lone parents in the EU (*Chudoba, gender a rodiče samoživitelé v EU*)

<https://eige.europa.eu/publications/poverty-gender-and-lone-parents-eu>

9. Evropský hospodářský a sociální výbor

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) s názvem „Genderová rovnost“ (SOC/731-EESC-2022)

„Práce z domova a rovnost žen a mužů – podmínky pro to, aby práce z domova neprohlubovala nerovnoměrné rozdělení neplacené péče a práce v domácnosti mezi ženami a muži a aby byla hnací silou prosazování rovnosti žen a mužů“ (SOC/662-EESC-2020)

„Hybrid Conference on Affordable and Decent Housing in the EU“ (*Hybridní konference o cenově dostupném a důstojném bydlení v EU*), 6. ledna 2022

https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/en_conclusions_affordable_and_decent_housing_in_the_eu.pdf

10. Eurofound

Eurofound (2021), Impact of COVID-19 on young people in the EU (*Dopad pandemie COVID-19 na mladé lidi v EU*), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk

11. Eurostat

„One in five people in the EU at risk of poverty or social exclusion“ (*Každý pátý obyvatel EU je ohrožen chudobou nebo sociálním vyloučením*)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>

„Material and social deprivation rate by age and sex“ (*Míra materiální a sociální deprivace podle věku a pohlaví*)

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdsd07&lang=en

„Rents up by 17%, house prices by 45% since 2010“ (*Od roku 2010 vzrostly nájem o 17 %, ceny bytových nemovitostí o 45 %*)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220708-1>

„Living conditions in Europe - poverty and social exclusion“ (*Životní podmínky v Evropě – chudoba a sociální vyloučení*)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion#Key_findings

12. Světová banka

„Global Growth to Slow through 2023, Adding to Risk of ‘Hard Landing’ in Developing Economies“ (*Globální růst v roce 2023 zpomalí, čímž se zvýší riziko „tvrdého přistání“ v rozvojových ekonomikách*) (tisková zpráva č. 2022/038/EFI)

13. Organizace spojených národů

Operational Data Portal / Ukraine Refugee Situation (*Operativní datový portál o situaci ukrajinských uprchlíků*)

<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

UNHCR / Ukraine: Internally Displaced Persons (IDP) (*UNHCR/Ukrajina: Vnitřně vysídlené osoby*)

<https://www.unhcr.org/ua/en/internally-displaced-persons>

UNHCR / Ukraine Emergency (*UNHCR / Mimořádná situace na Ukrajině*)

<https://www.unrefugees.org/emergencies/ukraine/>

14. Mezinárodní organizace práce

Global Employment Trends for Youth 2022: Europe and Central Asia (*Světové trendy zaměstnanosti mladých lidí 2022: Evropa a Střední Asie*)

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/briefingnote/wcms_853326.pdf